

Beschermingsmaatregelen voor kwartelkoningen

De kwartelkoning

Kwartelkoningen zijn nauw verwant aan waterhoen en meerkoet. Ze verblijven een groot deel van het jaar in Afrika. Alleen van eind mei tot september komen ze naar ons om er hun beide broedsels groot te brengen. In september moeten de kuikens groot genoeg zijn voor de lange weg naar Afrika.

In de afgelopen decennia is de stand van de kwartelkoning sterk afgenomen. Rond 1995 waren er in Nederland nog maar 50 vogels over. Inmiddels gaat het iets beter, al blijft de stand van jaar tot jaar sterk fluctueren. De kwartelkoning staat zowel wereldwijd als in Nederland op de Rode Lijst en het is een belangrijke soort in Natura 2000.

Mannetjes vallen op door de honderden meters ver dragende en snepende 'crex crex' roep. Kwartelkoningen zitten bij voorkeur in de dekking van kruidenrijke vegetatie die op de bodem open genoeg is om er makkelijk doorheen te lopen. Hooilanden zijn ideaal. In Nederland komt de soort dan ook vooral voor in de uiterwaarden van de grote rivieren en in beekdalen in Drenthe. Plaatselijk (Groningen, Flevoland) wordt ook in akkers gebroed, met name in percelen luzerne en wintertarwe.

Maaien noodlottig

Als kwartelkoningen in de loop van mei in Nederland aankomen, is het meeste reguliere grasland al gemaaid. Bij voorkeur vestigen ze zich dan ook in percelen die laat worden gemaaid. Ook daar loert echter het gevaar van te vroeg maaien en verstoring van legfels.

Wat kan ik doen om kwartelkoningen te beschermen?

Spaar vegetatie bij de eerste snede in juni of juli

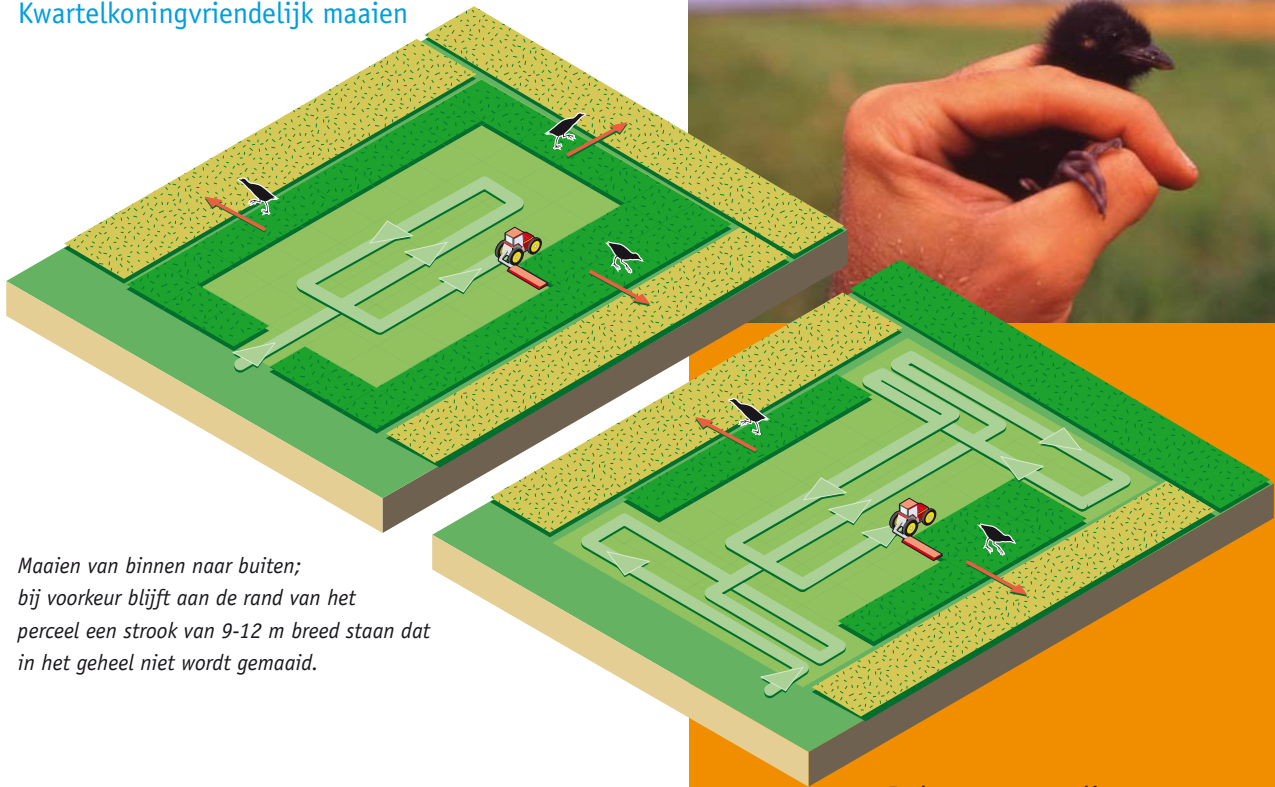
Bij de eerste snede in juni of juli is het van belang een blok vegetatie rond een locatie waar een roepende kwartelkoning is gehoord tot 1 augustus niet te maaien. Op die manier wordt de vogel en het eventuele legsel niet verstoord. Bij een enkele roepende kwartelkoning is een afstand van ruim 100 m rond de roeplaats voldoende. Bij vestiging van meerdere kwartelkoningen is een grotere afstand noodzakelijk en wordt een afstand van 250 m aanbevolen. Gebieden waar jaarlijks meerdere kwartelkoningen worden gehoord lenen zich er voor om het beheer geheel aan te passen, dat wil zeggen niet voor 1 augustus te maaien.

Maai van binnen naar buiten om sterfte van kuikens te voorkomen

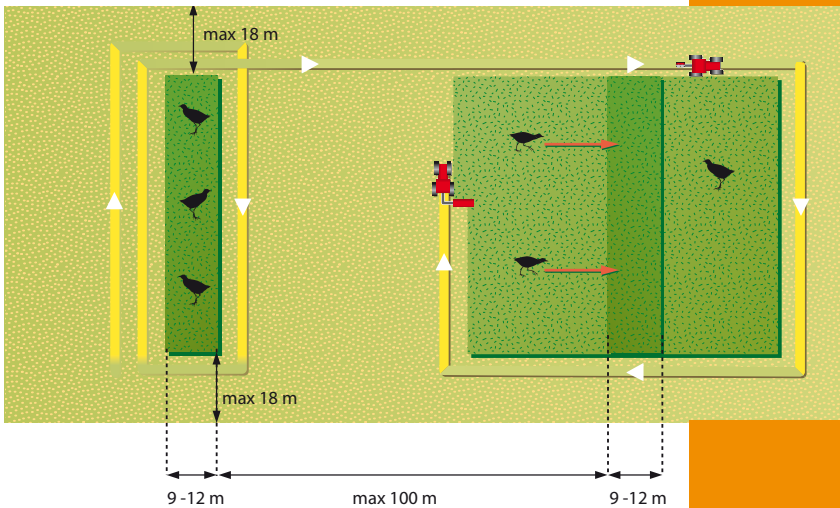
Kwartelkoningen blijven zo lang mogelijk in de dekking van de vegetatie. Vooral kuikens en volwassen vogels in de rui zijn kwetsbaar omdat ze niet kunnen vliegen. Percelen waar kwartelkoningen voorkomen dienen daarom met een gereduceerde snelheid van binnen naar buiten te worden gemaaid. Een alternatief is om een blok van 9-12 m breed op het midden van het perceel, of vergelijkbare stroken aan de rand van het perceel ongemaaid te laten.

Kwartelkoningvriendelijk maaien

Maaien van binnen naar buiten; bij voorkeur blijft aan de rand van het perceel een strook van 9-12 m breed staan dat in het geheel niet wordt gemaaid.

Maaien van buiten naar binnen, waarbij op het perceel (of op meerdere plekken op een perceel) een strook van 9-12 m brede vegetatie blijft staan dat als refugium dient.

Vogelbescherming
NEDERLAND

Beheersvergoedingen

Voor uitstel van maaidatum in grasland is een speciaal beheerspakket opgesteld in het kader van het Subsiestelsel Natuur en Landschap. Hieronder vallen die gebieden waar regelmatig kwartelkoningen worden gehoord. Informeer bij de provincie naar de mogelijkheden.

Kwartelkoning gehoord?

Meld het dan op www.kwartelkoning.nl, of neem contact op met Jan Schoppers, kwartelkoning@sovon.nl
06-11 24 15 30 of 024-741 04 10

Meer weten?

Meer informatie over de leefwijze van kwartelkoningen en maatregelen om ze te beschermen zijn te vinden op www.kwartelkoning.nl. Hier is de kenmerkende roep van het mannetje af te spelen en zijn diverse documenten te downloaden.

Colofon

Deze brochure is een uitgave van Vogelbescherming Nederland en SOVON Vogelonderzoek Nederland
Tekst | Kees Koffijberg, Jan Schoppers en Steven Kragten
Foto's | Kees Koffijberg, Anne van der Zijp
Illustraties | Nuijten Illustraties, Kekeerdom
Vormgeving | Blikveld, Den Haag

www.kwartelkoning.nl

